

УПОВНОВАЖЕНИЙ **Верховної Ради України з прав людини**

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

**Міністерство охорони
здоров'я України**

**Міністерство соціальної
політики України**

**Національна соціальна сервісна
служба України**

**Хмельницька обласна військова
адміністрація**

**Хмельницька обласна рада
(до відома)**

П О Д А Н Н Я

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про
Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)*

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19-¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого виявлено порушення прав людини у діяльності комунального закладу Хмельницької обласної ради Мазниківського будинку -

інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю (далі – заклад, інтернат).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, а також погіршення умов перебування підопічних в інтернатних закладах.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час відвідування Закладу виявлено факти катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, а також інші численні порушення прав людини та суттєві недоліки у діяльності вказаної установи, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності з метою забезпечення захисту прав людини у місцях несвободи.

В умовах відсутності належного контролю з боку Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства соціальної політики України, Національної соціальної сервісної служби України, Хмельницької обласної військової адміністрації не вжито заходів для забезпечення захисту й безпеки підопічних закладу в умовах воєнного стану.

Не вжито організаційних заходів щодо забезпечення підопічних безпечними умовами утримання, а саме: створення захисних споруд цивільного захисту, що є порушенням вимог пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), абзацу 2 підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності), пунктів 22-28 частини 2 статті 19, пункту 15 частини 1 статті 20 Кодексу цивільного захисту України.

Згідно із наказом Міністерства охорони здоров'я від 04.10.2021 № 2152 «Про ліцензування медичної практики» Закладу видано ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями: загальна практика – сімейна медицина, організація і управління охороною здоров'я; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою. Утім, в

порушення абзацу 4 пункту 1 розділу VIII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт) закладом не забезпечується належне спостереження за станом здоров'я та організацією надання медичної допомоги особам, у тому числі відповідно до призначень лікарів, що може призвести до завдання непоправної шкоди життю та здоров'ю підопічних.

Всупереч вимогам пункту 24 Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 78 Охорона здоров'я), який затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я від 29.03.2002 за №117, медична сестра у закладі самотійно, без контролю та призначення лікаря здійснює підопічному внутрішньомязове введення ліків, що є неприпустимим та суперечить її посадовим обов'язкам. Так, підопічному Дюженко О.О. 1946 р.н., у якого почервоніння та набряк нижньої кінцівки з больовим синдромом, зі слів підопічного, медичною сестрою періодично здійснюються знеболювальні внутрішньомязові ін'єкції, утім відповідні призначення лікаря у медичній документації підопічного відсутні.

У закладі перебувають підопічні Винник М.В. 1959 р.н. та Кравченко Н.П. 1941 р.н., які мають захворювання на цукровий діабет II типу. Однак, у медичній документації відомості щодо здійснення медичним персоналом контролю за рівнем глюкози в крові підопічних відсутні. Не забезпечено у закладі інсулінозалежним-підопічним дієтичного харчування.

В порушення вимог 3-5 розділу III Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України 16.12.2003 № 584, виявлено неналежне зберігання у закладі інсулінових препаратів, при недотриманні відповідних температурних режимів, що ставить під сумнів активність дії даного препарату при лікуванні цукрового діабету.

Для здійснення ін'єкцій інсулінових препаратів медичними сестрами неодноразово використовуються одноразові інсулінові шприци, що ставить під загрозу здоров'я інсулінозалежних підопічних.

Медичний персонал закладу необізнаний із правилами щодо утилізації медичних відходів згідно із вимогами Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами, які затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я від 08.06.2015 № 325.

Виявлено підопічну Войтову Г. М. 1932 р.н., із порушенням анатомічної цілісності м'яких тканин на правій руці та кінцівці. Підопічна з порушенням зору, малорухома, скаржилася на постійний біль у кінцівках. Утім, підтверджуючі документи щодо належного діагностичного обстеження підопічної, забезпечення її медичною допомогою та необхідним патогенетичним лікуванням відсутні.

В інтернаті проживають підопічні, які за станом здоров'я нездатні до самообслуговування, нездатні самостійно пересуватися та мають ознаки інвалідності. Однак, всупереч вимогам пункту 5 Положення про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 за №1317, керівництвом закладу не забезпечено подання відповідної документації на проведення огляду підопічних, встановлення їм відповідної групи інвалідності та забезпечення підопічних відповідними засобами реабілітації.

Всупереч вимогам пункту 19 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772 (далі – Типове положення), у закладі приймально-карантинне відділення та ізолятор не функціонують.

Встановлено порушення вимог пункту 6.1.1.2 ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення», що призводить до недотримання норми площі кімнати у закладі з розрахунку на одну особу. Фактична норма площі на одного підопічного в окремих кімнатах закладу на день візиту складала від 2 до 4 м², тоді як має бути не менше 8 м².

В порушення пункту 35 Типового положення житлові кімнати підопічних не обладнані кнопками виклику персоналу для цілодобового контакту підопічних з персоналом.

Всупереч вимогам розділу VI Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми) маломобільні підопічні з числа лежачих хворих не забезпечені надліжковими столами у відповідній кількості, що не створює для них належних умов для вживання їжі.

В порушення пункту 7 Переліку принципів, що стосуються поводження із особами, позбавленими свободи, у контексті пандемії коронавірусної хвороби COVID-19, затверджених Європейським комітетом проти катувань підопічним, які фізично самостійно не здатні вийти на прогулянку, маломобільні, ліжкохворі підопічні в осінньо-зимовий період не забезпечені правом на прогулянку на свіжому повітрі (протягом однієї години).

В порушення вимог пунктів 5.2 та 5.3 Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» (далі -ДБН) одноповерхові житловий та адміністративний корпуси закладу не є пристосованими для забезпечення потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення. Зокрема, вхідні групи будівель закладу облаштовані сходами, які не оснащені попереджувальними контрастними смугами, а кут нахилу встановлених пандусів не відповідає встановленим вимогам пункту 5.3.1 ДБН.

В порушення вимог пункту 11.6 ДБН у закладі облаштовані санітарно-гігієнічні кімнати не забезпечують гігієнічні потреби осіб, які проживають у ньому. Зокрема, у даних приміщеннях відсутні штанги, поворотні або відкидні сидіння, гачки для одягу, милиць та інші пристосування. Відсутні технічні засоби для купання малорухливих підопічних, зокрема, немає крісла для купання малорухливих підопічних, сходинки для полегшення доступу у ванну.

Відповідно до пункту 11.9 ДБН санітарно-гігієнічні приміщення у закладі не обладнані тривожною сигналізацією.

З огляду на чисельність порушень прав людини, їх комплексний та системний характер, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до статті 22 Основ законодавства України про охорону здоров'я, підпункту 10 пункту 4, пункту 6 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267, Міністерство охорони здоров'я України здійснює контроль і нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я, проводить клініко-експертну оцінку якості надання медичної допомоги;

відповідно до пункту 5 частини другої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», підпункту 3 пункту 5 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, Міністерство соціальної політики України здійснює державний контроль за додержанням вимог Закону України «Про соціальні послуги», вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, а також контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій;

відповідно до пункту 1 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783 (далі – Положення про Нацсоцслужбу), діяльність Нацсоцслужби спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики України;

згідно з підпунктом 5 пункту 4 Положення про Нацсоцслужбу Національна соціальна сервісна служба України здійснює контроль за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг;

відповідно до пункту 2 частини 1 статті 2, пункту 1 частини 1 статті 13, пункту 9 частини 1 статті 16 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» до відання місцевих державних адміністрацій належить вирішення питань охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на відповідній території, а також здійснення державного контролю за додержанням законодавства з питань охорони здоров'я;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», -

ВИМАГАЮ :

1. Міністерству соціальної політики України, Національній соціальній сервісній службі України, Хмельницькій обласній військовій адміністрації розглянути подання, організувати та провести перевірку дотримання державних стандартів надання соціальних послуг Мазниківським будинком - інтернатом для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю Хмельницької обласної ради, відповідності Критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185.

2. Міністерству охорони здоров'я України, Хмельницькій обласній військовій адміністрації розглянути подання, вжити заходів контролю та нагляду за додержанням законодавства про охорону здоров'я у діяльності закладу, організувати та провести оцінку якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування підопічних закладу.

3. Хмельницькій обласній військовій адміністрації вжити невідкладних заходів до усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги із цілодобового проживання (перебування) у закладі, на медичну допомогу та належні умови утримання, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Мазниківського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю Хмельницької обласної ради.

4. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності:

працівників Мазниківського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю Хмельницької обласної ради;

відповідальних службових осіб Хмельницької обласної військової адміністрації, винних у допущенні чисельних порушень прав людини, а також послабленні контролю за організацією діяльності вказаного Закладу і додержанням у ньому вимог чинного законодавства з прав людини.

5. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188-⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення, невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт про результати відвідування Мазниківського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю на 18 арк. в 1 прим.

Уповноважений

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Оксана Шейгец (0382) 70-45-00

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№4683.2/23/53 від 23.05.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 23.05.2023 18:15
5FBB77F7B650371D04000000E88D010044560300